

Any IV.

Barcelona 5 Febrer 1903

Num. 138

15 centims

Catalunya Artística

REVISTA ILUSTRADA DE LITERATURA Y ARTS ∞∞ SURT ELS DIJOUS

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
S. Pau, 8 pral. — Teléfono 1836

DIRECTOR: J. AYNÉ RABELL

CATALUNYA ARQUITECTÓNICA

PERELADA.—Claustres del ex-convent de
Sant Domingo

(Fot. de nostre col·laborador
artístich en J. Puig y Cubinyà)

Un autor

No 'l conéch personalment, ni tenia d'ell altres notícies literaries que las facilitadas per la premsa al donar compte de la publicació de alguna de sas obras. Aquest autor se diu Eveli Doria y Bonaplata.

Fá un ó dos anys que en la llibreria de un amich meu molt estimat, hi vaig veure dos volums titulats *Música vella* y *Sol ixent*. Y com que la lletra de motllo m'atrau ab una forsa verament irresistible, vaig demanar al amich que 'm permetés fullejar aquells llibres; els quals per altre cantó 'm resultavan presentats ab una elegancia y polidesa no gayre comunas en las obras dels autors novells.

Fullejats abdos volums, vingueren las ofertes pera que me 'ls emportés á casa, ofertes que no vaig acceptar de moment. Avuy tinch els llibres, y ademés dels avans mencionats, que son en vers, n'hi ha un prosa, ab el titol de *Lo tasta-olletes*.

Els he llegit detingudament; so estudiat al autor y no puch passar ni un dia més sense presentarlo als llegidors de CATALUNYA ARTISTICA com un dels escriptors més sencers, més conscients, més agradosos de la nova generació literaria.

Explicaré perque 'l califico aixís. L' Eveli Doria, segurament que no deu ésser home de *professió* intelectual, que no deu frequentar els centres dels papagalls d' aquesta *professió* y que no deu cercar afanyós las relacions de la gent de lletres. Si fos lo contrari de lo que jo 'm créch, el tindria per un autor infortunat, perque ab lo qu' ell val, ab el bagatge de distinció y originalitat que porta, l' haurían apleixat més de lo que ho ha sigut y figuraría ab lletres grossas en la llista dels predilectes de la moda.

Las corrents modernas, qu' empenyen els saberuts superficials y lleugers, exigeixen al escriptor que 's presenta á la lluyta que porti llureya d' excentricitat, que fassi remor ab la

extravagancia de las formas y que á pretext d' una intensitat de sentiment, que no es més que un sentimentalisme romántich, moga y emocioní als que préviament están disposats á móures y á emocionarse. L' Eveli Doria no es d' aquets. Las sevas cualitats principals son la naturalitat, la sinceritat, la ingenuitat. Ell pinta 'l cas ó manifesta 'l sentiment tal com el veu á través del seu temperament artístich. Ell no estrafá res, no agudisa res, ni buyda res en motllos irrégulars ó estranys. A la realitat no la disfressa; á la veritat no la trabeix may. Per aixó he dit qu' era un escriptor sencer, conscient y simpátich.

Es qu' aixó vol dir que jo 'l tinga per un autor excepcional? A las paraulas no hi dono altre sentit que 'l que literalment tenen. En Doria y Bonaplata no es un autor excepcional pero tampoch es una mitjanía. Te talent propi, ayres de la terra, ingeni, bon gust, ideas sanas, ¿que volém més? Els seus llibres no fan fortor d' extrangeria, y en ells no s' hi troba res corcat ni postís. El poeta es sempre delicat, subjectiu y escayent. El prosista es home de cultura refinada y de criteri ferm. A un autor aixís, ¿no cal saludarlo ab satisfacció y simpatía?

Al calificar al autor de ideas sanas no es que jo anteposi aquéstas als seus mérits exclusivament literaris, pero sense amagar las simpatías que m' inspiran tots els autors que 's mantenen fermes en el terror de la téssis, que no claudican ni s' envaneixen ab teorías purament negatives, entench que es necessari remarcar que, l' esperit filosófic del Eveli Doria es fill d' aquell que no morirá may, y que jo, y molts altres, no 'ns en sabrém despendre per més capbussons que fassa la societat. Sense fonaments no s' aixeca cap paret; sense conciencia no 's fá cap home; y 'ls ecléctichs y negatius passarán; lo que no passarán serán las grans afirmacions de la veritat eterna é inmutable.

En Narcís Oller, el prologuista de *Música vella*, declara que en Doria pot anar ben sol y confessa 'l goig que senti al conéixer. Y es que l' eximi novelista no forma entre 'ls que van al derrera del primer clown que maneja una garnaleta de cascabells. Las dònas més elegantas no son las que s' enfloca ab complerta subjecció á la moda, sino las que de la moda saben vestir-se ab lo que més las escau. Aixís es l' Eveli Doria. Sab distingir, sab triar, y so-

Preciosos claustres de la iglesia de Vilabertran.

(Fot. de J. Puig y Cubinyá.)

bre tot, sab crear sens' esforços ni màcula de pecat.

Las faulas son un género difícil, gastat, rebregat, potser arcaych pera alguns, pero en Doria y Bonaplata el maneja ab una garbositat exquisida y 'l bateja ab una filosofia guapa, casulana y convincenta. En *El traginer y el ruch*, per exemple, diu:

Oh cuants, com el Ruch, creuhen que 'l trevall
en moure sols estreba el feixuch mall,
y no coneixen, rahonant com ell,
que l' inventor del mall fou el cervell!

Y en aquella altra faula *Lladre?* ahont un escamot de bordegassos ab mitjas canas castiga á un infelís baylet que roba un tros de pá, apareix de sotte en sa defensa un home valent y abnegat, y exclama:

—Tothom enrera!

¿Es eixa la manbra
de aconhortá un infant que mort de gana?
¿Qui es de vosaltres,—¡xusma insana!—

el que envanirse pot de que no furta?
¡Mostreume, si vos plau, la mitja cana!

¡Tots la portavan curta!

A un autor qu' aixís compón cal ferli barrejada, cal estimarlo, y s' ha d' esperar d' ell que arribará al cap d' amunt del pedestal reservat als mascles y al escullits. Y no es en la faula unicament que l' Eveli Doria prova la fortaleza de la seva musculatura artística, sino que també en el seu llibre *Sol ixent* posa en evidencia la seva forsa. Si'm fos permés copiar com jo voldria, las planas de CATALUNYA ARTISTICA quedarian plenas. Llegeix, amich que passas els ulls per aquestas llettras, y admira la senzillesa y expontaneitat del autor que 't presento:

EXTASI

Boy mirant nostre fill, tu vares dirme:
—¡Quin cabellet tan ros!
¡Quins ulls més transparents y bondadosos!

¡Y que n' es de bonich mon reyetó!—
 Jo pensava entre tant:—Quin front més ample!
 Quin esguart més pensívol y despert!
 Si va creixent com ara,
 no 'n será poch de viu eix bergantet!—
 Un minut de silenci. Las miradas
 de un y altre clavadas en l' infant.
 Jo pensava cap-baix:—será un gran savi!
 Tu pensavas somrient:—será un gran sant!

IV.

Cuan la vegí amortallada,
 cluchs els ulls, erta y gelada,
 ab un Sant Christ á las mans,
 me semblá que tot finava
 y que 'l món ahont me trobava
 no era 'l món del dia avans.

Y ara prou. Si algú troba extemporánias y potser oficiosas aquestas ratllas, li diré imitant al eruditíssim mestre de la elocuencia D. Antoni de Capmany: «com jo no escrich pera gramátichs y puristas frets, sino pera homes que sápigán sentir y pensar, sempre que aquets m' entengan, res me fá que aquells mosseguín».

CLAUDI OMAR Y BARRERA.

Somni feuhidor

Era una mitj-diada d' aquellas mandrosas com el cant de las cigalas. El sol de plé á plé caldejava el jardí vert hont ni un sol ressó desvetllava l' ensoipiment de l' hora plácida.... Els aucells paravan llurs cants arraserantse sota las fullas de vora el llach pera revifarse ab sa flayre fresquívola y agradosa.

Tirat indolenment en el balancer que á impuls del meu neguiteig monóton feya cruixir lleument la sorra, ma pensa 's deixondía poch á poch de la pesanta quietut que m' enbolcava. Mitj cluchs els ulls, comensí á mirar á mon entorn, fixant mon esguart vers uns rosers blanchs, molt blanchs, hont las rosas també hi dormitejavan ab sos capolls tancats com ponceilas.

Boy resseguintlos ben bé, entre 'ls rosers blanchs hi veigí quelcóm que 'm feu sentir una sotragada fonda, que 'm desvetllá febrosament obrint de bat á bat mos ulls com si encara 'm durés la pesantó que m' aclaparava y 'm privés de veure lo que tenia enfront meu.

No somniava, no; era ben bé Ella. Ella que

s' havia quedat adormida en el jardí, entremitj dels rosers, y sa carona blanca sobressortia com un capoll d' entre las fullas verdas. M' hi vaig extassíá contemplantla; may l' havia vist tan bella.... Ab el caparró apoyat sobre un coixí de flors, deixava veurer sa gorga nua y blanca com un floch de neu; sos llavis entreoberts semblavan un esclat de primavera llensant somriures plens d' encís y de vida; els llirs de vora 'l llach no eran pas tan blanchs ni tan hermosos com el rostre d' Ella; son respir suau li gronxolava el pit dolsament.... com el somni d' una verge, y jo la goytava ple d' anhel ab aquell panteig, engelosit fins de las flors que s' hi bressolavan....

Ella somniava. Vaig atansarmhi poch á poch, sens respirar tan sols; mon cor batejava fortament.

M' hi vaig acostar més ... molt més.... fins á rebre son alé de verge y ubriacarmhi.... Mos llavis anhelants se posaren vora 'ls seus.... Tota Ella prengué una expressió dolsa, com si endevinés que la miravan, y entreobrint més sos llavis florí en ells un nom que ressoná en mon cor com un hymne de gloria, com un efluvi d' esperansas que damunt meu se desgranessin magestuosas. Era 'l meu nom que sortí d' aquells llavions puríssims, y extremintme de goig, no poguent deturar mon anhel, ab un devassall de petons vaig apagar l' últim mot, poruch de que las flors ho sentíssin.

—¡Albert, Albert!.... qué fas?—y 's deixondí sobressaltada, lluytant feblement per' aixecarse.

—Oh, que m' estimas, amor meu!....—vareig exclamar.—No pots negarho; m' ho has dit mentres dormías.

—¡Jo!—feu Ella, encesa com una flor al rebre el primer raig de sol y abaixant l' esguart tímida. —¿Per xó m' has despertat?

—Sí, per xó, per sebre si es cert lo qu' acabas de dirme.

Un encisador somris se dibuixá en son niuhet de petons.

—Vaja, mentider, més que mentider, jo no he dit res.

—Ho ha dit ton cor mentres dormías, y com que t' escoltava tan aprop, tan aprop.... que fins mon ánima l' ha sentit cuan hi floría un nom que m' ha fet ditxós!....

Son rostre abrusador s' acostá més al meu y

embolcallantme ab un esguart seriós y dols,
sos brassos lligaren mon coll, dihentme Ella á
cau d'orella, com un repte:

—Atrevit, mes qu' atrevit, aquí tens la
paga... per tafaner—y fugí lleugera com un
papelló, tornantme desitjosa un dels besos que
li lliu mentres somniava en l' amor nostre.

LLUIS MANAU ARELLANET.

Sol ponent

(Valencià)

Sol ponent deixant la vila
creuant hortes, m' asenti
baix-la santa creu del terme
que s' alsa vora 'l camí.

Reblit lo cor de tristesa
y a nparantme de la creu,
girí mos ulls cap al poble
donantli l' últim adeu.

Les cases son les mateixes;
les hortes no han canviat;
son aquelles les montanyes
que de jove he calcigat.

Tot igual; res se transforma;
tot m' es car y conegut:
unicament les persones
al temps rendixen tribut.

Trent'anys falte de la vila
y per aixó vinch ja á ser,
pera la gent jovenalla,
com qualsevol foraster.

Dels amichs y parentela
qu' eren de la meua etat,
pagant á la mort son deute,
casi ningú n' ha quedat.

Dels que ne resten encara,
li han pagat al temps tribut
y al estar á sa presencia
casi cap m' ha conegut.

Al visitar á moa oncle,
vellet qu' encara 's sosté,
ab curiositat mirantme,
me va parlar de vosté.

Jorns d' alegre juvenesa
que pronte s' han desvanit;
que prest han tombat els dies;
que apressa s' ha fet de nit.

Sol ponent, aixó es ma vida;
aixó son mes ilusíons;
aixó son mes esperances;
tristeses, tribulaciós.

Noble vila, riques hortes,
montanyes que la envoltu,
esguardant la creu del terme
sol ponent, digaume adeu.

Valencia, 1903.

JOSEPH M.ª PUIG TORRALVA.

Nota ciutadana

Prima de roba y buyda de ventrell, mal
guardantse del fret y mal guardantne al fillet
qu'entre'ls brassos estrenyía, ab las faldillas
arrebussadas sobre'l cap, la pobra viuda tre-
molava com la fulla al arbre, aguantant la
gebre de la nit, dreta vora 'l restaurant.

Las horas transcorrían lentament y élla 's
migrava d' angunia. El fill de sas entranyas,
pessigat pe'l fret y per la gana, de tant en
tant somiquejava neguitós, sense poguer tren-
car el són. Y la bona dona li escalfava la care-
ta ab llàgrimas roentas, tot amanyagantlo per
ferlo endormiscar. Ansiosa, impacient, llam-
bregava per la fosca del carrer.... y res: cap
ánima viventa s' apropava.—¡Que tarda de
finir el ball!—deya entre dents—¡que trigan á
sortir!....—Tornava á llambregar.... y res en-
cara....

Tart, ben tart, comensá á veure's algú que
del ball sortia; després tota una riuada d' ale-
gría aixordadora avansá pe'l carrer. El nen
enfredorit va despertar-se ab el bullici y de
nou somiquejá neguitós, y de nou l' amanyagá
la mare. Pro allavors no l' escalfá ab sas llá-
grimas roentas, sino ab l' ardor de la esperan-
sa. Aviat podrían menjar un mós y dormir
sota cobert.—Mira, fill meu, mira las disfes-
sas! demanémlas-hi una almoyna y ens en
anirèm, fillet!—Y tot seguit s'atansá á la porta
del restaurant y, allargant una ma mentres ab
l' altra aguantava fort al nen, deixá sentir una
trista cantarella que com nota discordant topá
ab l' esvalot de la gentada alegre.

El restaurant s'obrí y aná engolint collas de
bromistas. Las disfressas aixalabrades, els
gomosos fatxanders, els vells luxoriosos pas-
savan depressa sense escoltar la trista canta-
rella de la pobra viuda ni fixarse en élla ni en
el seu petit. Passavan de llarch ben acotxats
ab abrichs dobles, y élla ohí, alguna qu'altra
volta que hi havia qui deya:—Vaya un fret
més crú!....—

La porta del restaurant se tancá; el carrer restá silenciós. La viuda quedá un moment inmóvil, ab la ma encara extesa, pidolant maquinalment ab sa trista cantarella. Ningú tranzitava aprop seu, y la desgraciada creya veure encara la munió discorrent per son devant y sentirne la cridória. De sobte 'l fillet torná á somiquejar, y allavoras élla torná en sí y 's contemplá sola, ab la má enrampada de fret, sense una almoyna; sentí una barreja de vergonya y rábia, y esmaperduda 's perdé entre la fosca, 's perdé sanglotant, prima de roba y buyda de ventrell, amarant la careta del seu fill ab el plor dels Vensuts. Y tot anantse'n sentía 'l drinch dels plats y de las copas y 'ls pets de las ampollas de xampany.

La Disbauxa se 'n ben reya de la Miseria!

CLAUDI MAS Y JORNET

NOTAS DE CARRER

L' ESMOLET.—Apuntació del natural per I. Creus

Del cor

I

Ves quin cuadro's forjá la pensa mia
contemplante encisat aquest matí,
tu'm guaytavas mitj boja d'alegría
gronxante al balanci....

T'he agafat una má, fina y sedosa,
y l'emoció se m'ha endinzat al cor;
m'has estret stiaument y carinyosa:
jo t'he estret, vida meva, molt més fort....

Com miracle del Cel, en nostre estatje
de sopte ha entrat la mare del cor meu;
havia fet volant tot el viatge
puig devallava del costat de Deu....

Agafantse á tots dos, amorosida
nostres rostres ha omplert tots de petóns
y amarat el seu cor de un goig sens mida
ha benehit las nostras ilusións....

Vejente á tu tan bona, hermosa mia,
ens ha dit molt baixet, ab tot anhel:
—Pera gosar la vostra companyia
jo deixaria
tot lo del cell! ...

II

Al obrirte'l meu cor de bat á bat
seguidament t'en vareig fer la reyna
y al instant el vaig clourer fort, ben fort
perqué allá dintre t'hi quedessis sempre....

Qui del meu cor te vulgui arreballar
ben endebadas li será la feyna,
que'l meu cor es un arbre reverdit
y no un plansó qu'es mor y s'esllanega....

T'hi tindré eternament,
que no en vá lluyto per tenirt'hi sempre
y al morir deixarém, volguentnos molt
un rastre de poesia aquí á la Terra....

Podrá morirse'l cos
mes l'ànima allá al cel hi será eterna
y quedarà aquí al món, perpetuant
el cántich dols d'una ilusió suprema,
l'armonía siüau de molts petóns
cullits á flor de llavi cada vespre!...

J. M. CASTELLÉ Y PONT

Moviment artístich-literari de Portugal

La Duquesa de Palmella

Unum tibi deest, una cosa t' falta: l' admiració dels estranys, que no t' coneixen, pera que t' aixequin un altar de profunda simpatia.

La Duquesa de Palmella posseïeix un d' aquells esperits que l'enlayrada classe aristocràtica es tan avara en mostrarnos, majorment en las societats actuals que volén assemblarse, en costúms, á las llicenciosas épocas del Rey Sol ó del Directori. Més d'una vegada tindrè ocasió d'esbrinar el tenebrós modo de viure en las capitals portugueses; seré inflexible en flagellarlo cuan escrigui sobre'ls valents lluytadors que s'han imposat l'enutjosa tasca de moralisar la societat, sense perdonar en sos atachs ni 'ls potentats, ni 'ls miserables. Eça de Queiroz (1) el punyent talent, l'irónich y sever crítich de costúms, escampá la saludable llevar que avuy ha sigut assahonada pe 'ls novells, que, com l'autor de la série d'estudis de *Patologia social*, mon volgut amich l'eminent novelista Abel Botelho, y Alfred Callis, ferm detractor dels mals socials, tornan fructifera la obra del mestre, escampantla ab honrat exemple, exemple que mancava á Eça, degut al medi viciós á que l'obligaren á viure.

Inconsciencient y obehint sols als impuls de sa hermosa ánima, la Duquesa de Palmella es apóstol del Bé, de tant més meritós apostolat, cuanta extraordinaria es sa representació social. Tenia de ser Duquesa, col·locada al punt culminant del sócol de las dignitats humanas, pera ser més profitosa sa vida de romeua, consolant als humils, y d'entre 'ls humils, els nens, aquéstos sérs desvalguts y que, (es monstruosament inconcebible), fins son abandonats de sas mares que veuhen en é'ls, no l'fruyt d'un desvari d'amor, sino 'l record d'una vergonya que aclapara, si es que una dòna aixís, es digne de avergonyirse.

Ella que acudeix á tantas miserias, que aixuga tan-

tas llágrimas, que s' embadaleix devant las rialletas dels angelets que conhorta, ella diu plena de convicció que:—L'ideal del rich té d'esser socorre al pobre, al infelís, com á dipositari dels béns que perteneixen al desheretat que reclama contra las iniquitats ab que 'l mon l'oprimeix, somniant un estat de cosas més perfecte.—

En la intimitat, no s'amaga de las expansions de son encisador caràcter; ella hi gaudeix apareixent tal com es, sense la máscara impertorbable de la grandesa.—Soch ayment del pobre—diu—y si l'almoyna que li allargo es necessaria á sa existencia, ell m'es necessari á mí, perque 'm permet el culte á la més gran virtut; á la Caritat: soch la seva amiga y 'ls meus socors l'aixecan de la miseria. No ho faig per egoisme d'alabansas: obeheixo á ma nadiua aspiració per la perfectibilitat social y d'aquesta manera—continúa baixet—penso com Proudhon, y m'encanta y m'atreu el socialisme de Tolstoy que per corra las *estepas* de la Russia escampant, ab generosa má, grapats de blat als regueróns dels camps erms y perduts, ahont tants mils germans moren de fam y fret, y jo que conéch d'aprop els sofriments dels que no trevallen ó d'aquells á qui l'enfermetat plega els braços pera las lluytas de la Vida, jo que escolto els geméchs dels que pateixen, no puch negarlos las sobral·las de mas riquesas; rés me priva ser Duquesa y caritativa. No está pas renyida la Caritat ab la grandesa.

Aquestas hermosas paraulas que la indiscreció d'un seu íntim, el comte de Sabugosa, feu qu'arribessin fins á mí, retratan son caràcter més que tots els sincers y justos elogis que puga dedicarli. La Caritat d'un día es vanitosa: la Caritat de sempre viu al cor. La Caritat no deu ser l'efecte d'una culpa, el pretext pera aturdirse d'una falta passada, el desprendiment d'una joia guanyada en tráfech vergonyós, el rescat d'una pecadora impenitent que aixís redimeix son mal viure: la Caritat es modesta y digna cuan es bona.

Cuants buscan el títol de caritativus pera amagar las baixesas de dissipacions escandalosas! Avuy regan ab or sas disbauxas y demá llenzan rosegóns als infelísos pera mostrarse generosos y tapan la boca als pídolayres!... Qu'es ridícol, qu'es trist veure un rich escorfol·lar el portamonedas buscant una pessa de cinch céntims mentres las dobletas brillejan per entre las mallas apretadas, excitant la cobdicia als miserables!.. Y d'aixó 'n diuhen Caritat, y als que fan aixó, caritativus!...

*
* *

Si aquestas qualitats no fossen prou pera tornar digne de respecte y de veneració el nóm de la Duquesa de Palmella, l'ambient de celebritat artística que la rodeja, faria considerarla una de las primeras figuras en el moviment artístich portugués contemporani. En efecte, la Caritat y las Arts son el tot de sa vida; y aquestas derrereras tenen en ella una eminent conueuadora, donchs las sevas obras escultóricas, algunas premiadas en las Exposicions anyals efectuadas á París, al *Salón*, mereixen sempre una entussiasta consagració de la crítica, fins de la més melindrosa.

La Duquesa de Palmella que reuneix en sí l'aristo

(1) Vegis sa biografia en el número 83 de CATALUNYA ARTÍSTICA.

PERELADA.—Claustres del ex-convent de S. Domingo

(Fot. de J. Puig y Cubinyá)

cracia de la rassa, de la hermosura, del talent y del diner, qu'es cambrera major de la Reyna, solicitada á tot arreu ahont s' imposa per sa ilustració primorosa, podrá escatimar son nom pera concorre á festas venals y de pomposa ostentació, pró sempre la trobarém victoriosament á la testa de las Arts, aixecantlas ab son poderós prestigi, abrillantantlas ab sos propis treballs, favoreixentlas ab sa valiosíssima cooperació.

Portugal y Castella son els pahissos *fidalgos* per excelencia. Aquí, entre grands, titulars, caballers y *morgados*, arribém á convèncens de que dugas terceras parts de la població son nobles. La majoría dels blasons están creuhats per una faixa, certament no molt gloriosa, pitjor que la de bastardía, que representa la frivolitat y la negació intelectual dels seus amos. Inútils, salvant honrosas excepcions, els nobles pera guanyar l' hermós titol del talent, incapassos de treballar en bé de las Arts ó de las Ciencias, en brassejols de la política y 'ls plahers, esperant el *mandat* que baix el nom de *conselheiro* es la única aspiració

de sa existència, (cárrech paregut al de senador vitalici en l' Estat espanyol, pro que á Portugal abunda més que'ls bolets), pochos son els que 's fan notables per sas tendencias ó manifestas inclinacions á la vida intelectual ó artística. Per 'xó se 'ns torna doblement simpática la figura de la Duquesa de Palmella, que baix aquest concepte l' hem de considerar una flor ufanosa en l'erm jardí de las Arts.

Sos treballs de escultura son nombrosíssims; jo no'ls coneix perque els que'ls posseheixen tenen bé prou cuydado en amagarlos. A la Exposició organizada per la Societat Nacional de Bellas Arts en 1901, un admirable buste en bronze cridava justament l' atenció, pró la delicada obra artistica no era sols admirada per son valor, sino que la Duquesa de Palmella agermanant lo bell á lo útil, havia destinat el producte de la venda á la filantrópica y altament insinuant institució de *L' asistencia als tisichs pobres*.

En son elegant taller situat encisadorament dintre 'ls jardins del Palau do Rato, s'hi troban, un buste en marbre, de Santa Teresa, quina religiositat despresca

de sos ulls entelats, guaytant en éxtassis arrobador vers l'infinit, cercant el diví Espós, ens parla á l'ànima. Al centre la estatua colossal de la Verge que de braços extesos aguantant son Fillet, sembla demanar als homes de cor que participin de son goig de mare, es una soberba mostra d'expressió. Devant el bronzé que representa *Sulamita*, la promesa dels cantayres, plena de poesia y sensualitat, el talent de la escultora 's revela portentós, delicat; al fi es donà!... Un estudi de negre que riu burletament, y tamburets ab pilots humits de fanch que ja ensenyan el rastre vaporós de la aristocrática ma de la artista, tancan aquest reduhit nombre d'originals intercalats entre obras dels més eminents génis del Art antich, d'entre 'ls que, Guillaume ab sos dos *Gracos*, no's resisteix á tenir tan dignes companyóns.

En 1893, acabá la sublim estatua del "Geni"—*Fiat lux*,—modelada ab una veritat estètica complerta, fins deixant entreveure un alcans psicológich, abstracte, indefinible. La figura del adolescent, de llampegant mirada enfonzada en las tenebras de lo desconegut, ab la flama de la inspiració espurnejantli en son cap y ab la ma dreta il·luminant un camí misteriós, arrapada á una teya, més que'l Geni sembla representar la Idea tornada Forma per la concepció genial de la artista....

Aquesta es la Duquesa de Palmella.

IGNASI DE L. RIBERA ROVIRA

Thomar (Portugal), 1903.

Gioconda ⁽¹⁾

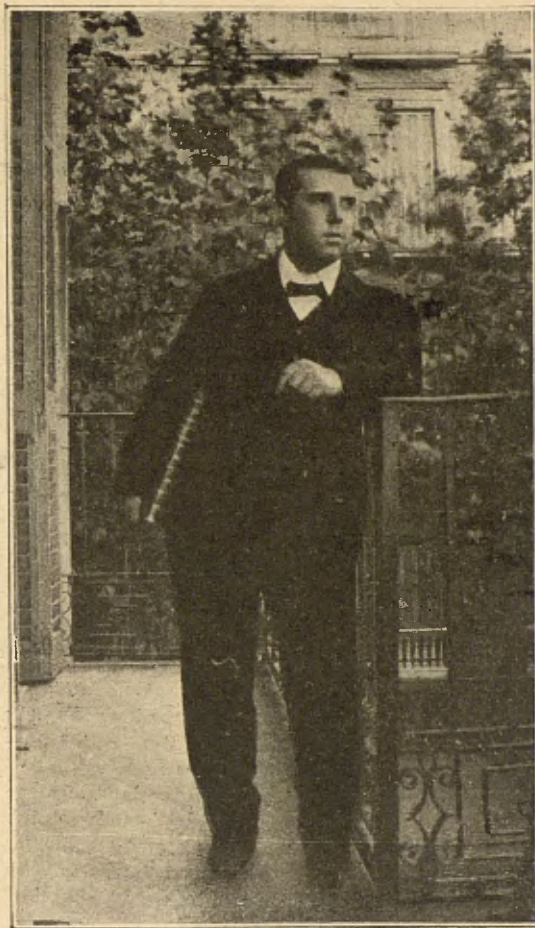
Fluctúan tos cabells onas de dansa
y en ton cos nimbador veus de sirena
que cantan l' armonía dolça y plena
qu' omple el visatge bell de benauransa
El llavi teu onejador no 's cansa
d' envia al ayre la suau cadena
de notas y perfums, y el teu cos trena
voluptes suavitats que 'l cor no alcansa.
Vaga al entorn del querubí de ivori
el teu esguart ab ritmes de salteri
duyent joyas ignotas de misteri
com vibracions d' encéns dins l' ofertori.
Y al trenar plenament la rialla viva
al ánima fas ser contemplativa.

ALFONS MASERAS.

(1). De la col·lecció inèdita de Sonets *Rubiis*

UN NOU TENOR

En Manel Utor

A voltas la capritxosa Fortuna tria pera fills mimats á sers en quins casi ningú hi veu res de extraordinari.

Quelcom d' aixó li ha passat á l' Utor. Ell mateix ni ho havia somniat may arribar allà hont ha arribat.

De menut respirá un ambient molt distint del d' ara; de jove s' abocá á un treball feixuch que ni li permeté instruirse, y un cop fet home continuava pe'l mateix camí.... pero va adonar-se de que no cantava malament cuan cantava entre companys, y algú endeviná en ell una gola privilegiada.

Deixém de banda totas las peripecias per que ha passat el nou cantant; diguéu únicament que desde 'l moll hont trevallava de descarregador de barcos, d' un salt el trobém á

las taules del nostre Liceu debutanthi ab *L' Africana* que ahir torná á cantar al Nove-tats.

Que vá obtenir un éxit gros, relativament, ningú pot negarho. La veu del Utor es poten-ta y agradable. Cuan se puga lograr que ar-tísticament s' instruheixi será un *tenor*; ara com ara, *canta*. Pero de totas maneras es un triomf per éll, y un altre triomf pera 'l senyor Jensen qu'es qui pacientment l' ha ensenyat, vegent en l' Utor una esperansa, realisada en gran part per fortuna d' éll y de son mestre.

De diamant en brut pot calificarse á l' Utor y no s' ha d' enfadar. El día que 's puleixi estém segurs de que brillará esplendentment.

Bibliografía

Llibres y periódichs rebuts en aquesta Redacció

CLICHÉS.—*Colecció d' articles literaris de FERRÁN DE QUEROL, ab un prólech de JOAN RUIZ Y PORTA.—Tipografia de F. Aris y fill.—Tarragona.*

Agafar un llibre que arriba de la impremta, fixarse tot seguit en el nom del autor que s' extén sobre 'l títul en las cubertas, trobar un nom nou, complertament nou.... obrir el llibre, llegir els primers fulls ab sorpresa que s' encadena á un frisament d' entusiasme que no decau ni un moment...

Heusaquí un dels goigs més grans en literatura.

Hem dit autor completament nou perque avans que tot som sincers, y d'en Ferrán de Querol no coneixíam ni'ls articles insertats en periódichs de Tarragona, ni'l llibre *Amor y Fe* de quinas produccions parla el Sr. Ruiz y Porta.

Ho confessém ab sinceritat com també confessém que no hem llegit el prólech fins terminats tots els articles del llibre, ja que som partidaris de ferho aixís sempre que'l prólech no es del mateix autor que presenta la obra.

Els fulls de *Clixés*, son el fruyt madur y saborós d' un home que ha passat la vida observant, sentint, sense tal volta adonarse ell mateix de lo molt que te de literat excelent y d' artista delicat. Els cárrechs honrosos del home públich y las preocupacions del polítich, sens dubte no han permés á l' ánima d'aquest escriptor abarcar la extensió que son impuls requería. Perqué en Querol domina la descripció en la prosa, li dona, cuan l' assumpto ho demana, la dolcesa de la poesia en sa transparencia clara, y profunda ab l' ull expert del bon novelista. Aixíns se'ns mostra en el bellíssim article *Vida de poble*, plé de vida, de llam-pant descripció, vibrant de moviment y amarat de llum.

Els tipos son apuntats de ma mestre, sense perdre detall, esbossats ab aquella seguretat de la línea.

Com altra mostra de la descripció palpítant, pot citarse *La gloriosa*, en el que fa reviure la excitació d'aquella época en la tranquila Tarragona d' avuy. Per descripció de naturalesa es ben hermós *Per amunt*.

En *Primera comunió* sab evocar, sense ni petita sombra d' efectisme, la poesia aquella intensíssima que sadolla el despertar de l' infantesa, ab un acte tan grandió; y en Ferrán de Querol traslluheix ab una sinceritat encantadora els batéchs que sentí son cor de criatura, la claror que li voltava l' ánima tendra y la oscilació de son cervell devant d' aquella magnificencia.

Pero tot dit tan just, ab uns detalls tan minuciosos que corprenen.

Caritat es també una filigrana de sentiment sense olidar ni un sol aspecte de la realitat, y *Missa de campanya* no pot esser un cuadro més notable de vida y amor, de serenitat y dolcesa.

Ahont en Querol se sent novelista de fibra, psicológich intens en pocas ratllas es, además de en els tipos de *Vida de poble*, de quins ja hem parlat, en la pintura d' en Baptista del article *Desterro* y sobre tot en la infelís trastocada que ens pinta en *Caritat*.

Tampoch pot oblidarse l' ironía crudel de *Consols* ni 'lgraciós humorisme d' *Ignocentada* ab l' original tipo del "Feixuch".

Després de llegit un llibre com aquest que 'ns ocupa, se renova en els qu' estimém de debó la literatura, el mal que 'ns fá veure lo poch estimulada que 's sent en nostre hermós pahís.

A fe de Deu qu' es ben dolorós! Perqué escriptors com en Querol se llensarian á produhir ab la febre del treball, corretgirían algun petit defecte que buscantlo pugui trobárselshi, y arribarian als cims ahont descansan ara desanimats els nostres mestres, que son els cims desde 'ls que parlan *altres* mestres en *altres* pahissos, á *altres* públichs qu' estiman l' Art, y estimantlo, admiran, gosan, comprenen...

Recomaném als nostres llegidors l' adquisició del llibre *Clixés* ja que, á mes de tenir en ell una obra d' un excelent literat que ben bé pot agruparse entre las millors de la literatura catalana, se fa una caritat ben simpática, puig llur autor ha regalat la edició al "Assil de Germanetas dels Pobres de Tarragona".

R. SURIÑACH SENTIES.

L' ASSOCIACIÓ OBRERA.— Conferencia d' extensió universitaria pe'l Dr. D. Ignasi Valentí Vivó, professor de la Facultat de Medicina.—Llegida en la sessió pública celebrada pe'l "Foment Regional" de St. Martí de Provencals, el día 22 de Desembre de 1901.

Forma un fascicle de 32 planas ab fotogravats representant las principals dependencias del acreditat Centre instructiu.

Hem rebut els números 10 y 12 d' un setmanari de Cartagena titulat *Letras de molde*.

Gustosos hi establím el cambi.

ARXIVER

Ordo tuus curas (1-84)

Ce soir *tout*

mon sou-rit *me don-ne un sou-rit* *en-tre nous - l'hor*

tout *helle* *autour de mon* *tout est splen-den-t et je* *mon*

mes *prof e-cha-tant* *ad-ven-tes mon-tes* *ga-ra-ge*

mon *me se-que-tre* *dans la* *folie en de*

le-ai d'ir *pour la* *re-ue par la ga-rie* *pa-rous la*

re-ue *re-ue* *atempo* *Ah*

F *re-ue* *re-ue* *re-ue* *re-ue*

Motiu principal de la obra—Hymne ó cant de joia de GIOVANNA.

(Fragment autògraf del autor.)

En somnis vegí una estrella
sobre ton pur front baixar:
mes pipillejanta y bella
n'eras tú encara molt més qu'ella,
y eclipsares son brill clar.

LAUREÀ DAIMAU.

PRINCIPAL

Durant la darrera setmana, s'han representat algunes de las obras mes sortosas del teatro espanyol, recullint molts aplaudiments tots els artistes de la companyia Tubau-Palencia.

Per ahir, s'anunciava l'estreno del drama *Resurrecció* del genial comte Tolstoi.

Ne parlarem en el número vinent.

LICEU

GIOVANNA DI NAPOLI, poema musical del Mtre. Joan Manén.

El llibre d'aquesta ópera en un acte que ha servit al compositor català en Joan Manén pera escriure una partitura agradable, es francès, del escriptor Maurice Chassang, traduït al italià per l'Angelo Bignotti.

Ab aquest poema musical el jove mestre s'ha acreditat de músich de gran volada.

Giovanna di Napoli, que firmarien els millors compositors, conté trossos exquisits, entre ells un parell de duos y un concertant hermosíssim. Lo restant de la partitura no desmereix d'aquets fragments encara que no siga tan remarcable, pero en conjunt el poema estrenat á las acaballas de la temporada del Liceu, ha de servir d'estímul á 'n en Manén pera encoratjar-se á emprendre resoltament el camí comensat fins á arribar á assolir el summum de la perfecció.

Que hi arribará no 'n tenim dubte, porque qui escriu la música de *Giovanna di Napoli* pot llensarse á empreses de més empena.

En l'obra d'en Manén, músich d'imaginació, hi campejan ab gran abundancia tota mena d'efectes instrumentals, cornetins ab sordina, platets, redoblants, bombo, timbalas, violi á solo, etc, pero, ja que li tributem els elogis que 's mereix, permetins dirli que tots aquets efectes instrumentals se ressenten, en certs moments, de manca d'aplicació ab propietat ni oportunitat dramática ó musical, á quinas causas obedeix sens dubte l'abús del bombo en tota l'obra y l'

ús del redoblant pera acompanyar ó comentar la mort d'*Andrea*.

Com que nosaltres estimém per lo molt que val el jove mestre, som partidaris de que 's dispensin aytals inèxperiencias, que sols ocorren en una primera obra, y no solsament á 'n en Manén sino á tots els compositors que 's deixan portar per sa fantasia ácalorada. No obstant, com dihém més amunt, el poema que 'ns ocupa es una *labore* simpática y digna d'esser enlayrada, pero tenim la convicció de que nostre notable músich en la segona obra qu'emprengui obtindrà un succés doble gran.

Y ara aném á la execució.

La senyoreta Ferrani feu una reyna, com potser l'havia concebuda el compositor; el tenor Angioletti, encarregat del paper de *Andrea*, per cert de poch lluhiment per un artista de forsa vocal com es ell, sapigué imprimir al personatge tota la tensió dramática y apassionament que 's pot treurer del paper. lo-grant ab sa veu hermosa y potent donarli més relleu del que podíja esperar-se. L' Angioletti fou sens dubte qui dominá millor el paper, que per esser tan poch realsat, resulta més difícil pe'l artista, pero aixís y tot el simpátich tenor va ferlo interessant, no deixantlo decaure en el final, qu'es el tros més fluix de l'acció del poema, no per culpa del músich, sino á causa de la *foscó* del llibre.

El baríton Menotti realsá sou ingrat paper.

Els coros infernalment ensajats, fennos temer en alguns moments per l' éxit de las masses, pero tampoch era dels coristas la culpa, sino de la falta de temps material pera arrodonirse. Varen salvar-se per miracle.

Per acabar cal dir al mestre Manén que emprengui un'altra obra, porque tenim afany d'aplaudir-lo novament y ab més entusiasme.—J. A.

ROMEA (TEATRO CATALÁ)

L' AIXALABRAT, comedia dels senyors Jordá y Costa.

Si la obra fos ben original diríam als flamants autors que torcin de camí, que n'estém tips de veurer en el teatro giravoltar els seus motllos, y ab molta mes trassa si volen; que la téssis de *L' aixalabrat* l'hem sentida expressar millor, ab coneixements mes sólits, ab convenciments mes robustos, ab mes ánima.

No basta que s'agafi un assumpto com el que *sembla* palpita en la nova obra, y se l'apunti ab agullas com unas calsas á punt d'emprova; no n'hi ha pas prou ab tot aixó pera enlluernarnos y deixarnos su-gestionar per mitja dotzena de *pensaments* vulgars y un'altra mitja dotzena de discursets d'orador d'estar per casa.

Cuan se vol presentar una obra ab pretensió de que siga de tendencias envers l'etern conflicte social, s'hi abocan talents propis y á manca d'aquets, s'han de fer esforços pera lograr convencer ab els talents *llegits*; pero per tots els medis possibles s'ha de obtenir que la obra palpiti, que la vida interna tinga brahó, que la sanch hi circuli bullidora y ab sa vigorositat engendri fermesas y convenciments. Cuan no pot fer-se aixís mes val escriure comedietas pera fer

passar la estona, sense pretensions, sens altre objecte que procurar que passin. Hi ha qu'esser esclau de un dilema en el modern teatro d'idees: Triomfar del tot ó no perdre el temps.

Hem dit que si *Laixalabrà* fos ben original diríam tot aixó als seus autors.... y sense volguer els hi havém dit; pero la obra es inspirada en *Els mals pastors* d'en Mirbeau y unicament hem d'afegir dugas paraulas, aixó es; que per escriure una comedia com aquesta no tenian d'espigolar en camps d'altri. O ferla original ó traduir-la francament de la inspiradora.

Per lo demés, senyors Jordá y Costa, créguintnos. Cuan posin anys facil es que dintre de las sevas teorías (que sempre hem trobat poch teatrals) tingan vostés la fortuna d'ensopegar la obra suggestiva, y es que haurán pogut estudiar ab més calma un problema tan delicat.... Pero, avuy per avuy, dedíquense á fer práctica, llegeixin forsa y madurin algun pensament gran, que cuan caygui fassi época, perquè aixó de *andarse por las ramas*, com diuen els castellans, es poch profitós y no realsa el nom de quins, com vostés, volen ferse'l de cartell.

Parlant de la execució de la comedia hem de manifestar que no estém conforme ab la majoria de la premsa diaria que alaba per costúm. La obra, en honor de la vritat, no estava prou ensajada, ó cuan menys, poch foren els actors que sapigueren el paper.

Si no's pot dir la vritat, pleguém.—P. de A.

NOVETATS

Hi debutá diumenge al vespre una companyia d'ópera italiana composta d'artistas gayre bé tots ben coneguts del públich barceloní, particularment la simpática cantatriu catalana Sra. Huguet.

La obra d'inauguració de la temporada de Carnaval fou el *Rigoletto*, de Verdi, en quina partitura s'hi lluhiren, molt especialment la Sra. Huguet y el bariton Sr. Gnaccarini, la primera cantant ab afina-ció y veu ben extensa sa part de Gilda y 'l segon posanthi tota sa bona voluntat. Per abdós foren els aplausos mes sincers de la *serata*, que trobém justos.

El tenor Sr. Tedeschi va fer estorsos pera sortir ay-rés de son simpátich paper, lograntho á estonas á pesar del poch volum de sa veu, pero tingué que repetir el motiu popularíssim *La donna é mobile*.... hont rebé bastants aplausos.

També van estar sortosas la senyora Chivers en son paper de *Maddalena* y 'l baix senyor Sorgi en l'*Sparafucille*.

La orquesta regularment conduhida pe 'l mestre Vehils.

* *

Per' ahir estava anunciada la reaparició en la escena del tenor catalá en Manel Utor ab sa *única* obra (per ara) *La Africana* que cantá fa poch en el Liceu. De la part de *Serika* se'n ha encarregat la diva senyora Giudice.

Ja 'n parlarém.

GRANVIA

La companyia que dirigeix l'aplaudit actor Joseph

Bergés, continúa obtenint bona acullida interpretant aixeridas obretas del género lleuger.

Ultimament ha debutat l'artista senyoreta Belen que interpreta admirablement alguns monolechs, per desgracia de no prou bon gust.—C.

PRINCIPAL DE GRACIA

Dijous passat vá celebrar en aquest teatro el seu benefici el primer actor en Miquel Rojas, director de la companyia que hi actúa, representant la coneguda llegenda dramática d'Echegaray *En el seno de la muerte*, en quin difícil paper de *Conde de Argeles* vá ratllar á gran altura el beneficiat, vegentse durant el transcurs de la representació molt agasatjat ab forsas aplaudiments y al final de la obra justament obsequiat ab valiosos presents com á demostració de lo molt satisfet qu'está el publich del trevall del senyor Rojas.

El teatro estava plé á vessar, probant aixó las simpatías ab que compta el beneficiat.

* *

—Adeu, ma vida! —li vaig di, y plorava,

plorava la pobreta sens conhort...

¡Com encara recordo aquella tarde

y aquell últim pe tó, tan llarch.... tan dóls!...

JOAQUIN ROSS-LLÓ.

Exposició Rusiñol

Atentament invitats visitárem el passat divendres el Saló Parés, en el que 'l conegut artista en Santiago Rusiñol hi tenia exposats trentasis cuadros, dels quals, trentacinch reproduheixen plácidas impresions de Mallorca y tipichs «Calvaris» de Valencia. L'únic que es de casa es el del Laberinto; notá justíssima de color y melancolia de l' hora.

Triar un d' aquets cuadros ab preferencia, es cosa de ben difícil resolució, puig tots ells, cada un pe'l seu istil, produheix una suggestió delectant y variada: tots respiran realisme, trossos com son arrencats de la Naturalesa; la nota de color hi es sorprenent y un s' hi emba-daleix y s' hi transporta á 'n aquellas horas plácidas y baixas, de llums hermosas, á 'n aquells crepuscles ensopegadíssims.

La mirada del visitant se fixa en els núvols vermellosos d'un cap-al-tart y s'hi encanta; y ab la florida exhuberant dels arbres blanchs, la sugesió arriba á ferse intensa; y 'ls horitzons de la mar blava de la illa daurada produheixen un esllanguiment corprenedor, y las horas melangiosas hi suran d'una manera poética.

Els jardins de la col·lecció d'en Rusiñol transportan á l'admiració contemplativa. Las ayguas dels brolladors sembla que murmurin á l'orella del visitant tota una llegenda de fadas y de lliris d'aygua. El paons reyls que festejan en las espayosas esglahonadas de las glorietas, ens fan l'efecte d'heralts de la poética maysó qu'en Rusiñol escullí pera deixarhi correr son cop d'ull d'artista sugestiú. Els pitjers de variadas formas y las combinacions dels fullatjes, la col·locació dels pedrissos, fonts, recons tristos ó florits, tot ens parla, tot se 'ns presenta realment bell.

Verament la Exposició Rusiñol es notable baix tots els conceptes.

No citarém cap dels trentasí cuadros com á millor que 'ls altres, perque tots en agradan, tots el trobém dignes del pinzell del celebrat artista catalá.

D' ARBUÉS.

Nostre folleti

Ab el present número repartím el pléx 13.º de la primera edició del llibre

POM DE CANSONS

del genial poeta catalá

Apeles Mestres,

en quin llibre hi escriurá un **PRÓLECH** nostre company de Redacció el notable poeta **CLAUDI OMAR Y BARRERA**, quin treball repar-tirém al acabar-se el volúm.

Després

REGALAREM

un magnífich **retrato del autor**, publicant á continuació las **cobertas en rústega** tiradas á duas tintas, quin dibuix es degut al mateix **APELES MESTRES**.

Cuan acabi sas tascas la Companyia que actualment hi ha al Teatro Granvia, vindrá la comich-dramática Cuevas-Jimenez.

Estrenará l'arreglo teatral fet per en Jerique de la novela de Blasco Ibáñez, *La Barraca*, assistint aquest al estreno.

Després vindrá la companyia dramática del senyor González.

La companyia Tubau-Palencia passará á actuar al teatro Principal de Valencia á primers del vinent Maig.

Durant la temporada que s'anuncia, la esmentada companyia posará en escena las millors obras de son repertori.

Nostre estimat amich el conegut periodista en Adolf Fernandez Ferrando se'n ha anat á Madrit á continuar sa carrera periodística en la redacció de *La Correspondencia de España*.

Desitjém al amich Fernandez tota mena de prosperitats en son nou càrrech.

L'Agrupació dramática denominada "Teatre Intim" donará algunas representacions en el Novetats, tenint lloch la primera el día 17 del mes que som. Se posará en escena la tragedia grega de Sófocles, *Edip Rey*, y la comedia de Molière, *Casament per forsa*.

Els celebrats pintors escenógrafs senyors Moragas y Alarma pintan las decoracions de las ditas obras, confeccionantse además un rich vestuari.

Dels propòsits de aquesta Agrupació ne tením bonas impresions.

L'"Orfeo Catalá" aquest vespre donará un concert extraordinari en el teatro de Novetats, en quin programa hi figurarán las composicions darrerament estrenadas.

El passat dilluns al matí concorreguerem al assalt d'armas organitzat per la Societat de professors d'esgrima en honor del célebre tirador italiá cav. Pini.

L'assalt va efectuar-se en l'escenari del teatre de Novetats y devant d'un públich numerosíssim.

En els varis assalts del programa lluhiren sa des-tresa els professors senyors Thamier, Marin, García, Cuxac, Puig y Alesson y els alumnes senyors Rodríguez, Murga, Llorens, Ardura y Méndez.

Ab el mestre Pini hi esgrimiren els senyors García, Cuxac y Alesson, sobressortint ademés del mestre el primer de dits professors.

La sessió resultá interessant y 'l públich aplaudí als esgrimistas, particularment al famós tirador italià cav. Pini, que s'acreditá en la justa fama de que disfruta.

La "Unió Musical" d'aquesta ciutat ens comunica que per iniciativa de váris socis de l'esmentada entitat, y patrocinadas per la Junta Directiva, proxima-ment hi tindrà lloch una tanda de conferencias artísti-cas á càrrech de notables artistes.

La Comissió organitzadora de la novella col·lectivitat "Associació de Lectura Catalana" (en formació), ens prega diguem que fins el dia 15 del corrent mes se re-ben adhesions per escrit, á fi d'acabar de formar-la, en totas las redaccions dels periódichs catalanistas.

Per la nostra part debém afegir que ab motiu del solt que publicárem sobre aquest objecte tenim ja vá-rias adhesions á disposició de la esmentada Comissió organitzadora y fins que las recullin continuarem re-bentne.

A voltas, ahont menys se pensa, se fruïeix un bon ratet artístich

L'altra nit vam assistir á un modest teatre del car-rer d'Aribau, atrets per un programa en el que s'anunciava l'estreno d'una comedia mímica en tres cuadros, titulada *Colombine!*

La obra, posada en escena ab una gran riquesa de trajes, baix el regnat de Lluís XV, es delicada, feta ab sentiment sincer.

Referent á la execució, mereixen aquesta colla de joves tota mena d'alabansas.

En Raul de Lis ab detalls d'artista y moments en que ratllava á molta altura. El *marqués Leandro*, que vestia ricament, molt ben presentat per en Lluís Eys-santier. El jove Pinto, encarregat del paper de *vis-comte*, correcte, fi; molt bé en son fret convenciment de la victoria en el joch.

La Sra. Emma feu una *Colombina* ab sentiment, ve-gentse clar que treballava ab *amore* espontani.

L'entusiasme juvenívol d'aquesta colla de joves, tal volta 's mostraria millor fora del encongiment d'aquell teatre.

La obra es original del jove que ab el pseudónim de "Raul de Lis" amaga el nom d'una distingida familia de Barcelona.

Foren tots molt aplaudits.

La revista quinzenal de Girona, *Vida*, obra un Con-curs literari en el que s'ofereixen els següents pre-mis:

I.—25 pessetas al millor treball en prosa de tema lliure.

II.—15 pessetas á la millor rondalla instructiva y moral que 's presti més á esser contada á las criatu-ras.

III.—10 pessetas á la més inspirada poesia, si pot ser de curta extensió.

Els treballs deuen enviar-se á la Redacció de *Vida*, á nom del Secretari del Jurat, avans del 15 de Mars vinent, en la forma acostumada per aquesta classe de certaments.

Formarán el Jurat calificador: Raymond Casellas, Joseph Franquet, Francesch Balari, Prudenci Bertra-na y mossén Francisco Viver, Secretari.

AVISOS D' ADMINISTRACIO

Aquesta Administració fa avinent á tots els senyors subscriptors y corresponsals de CATA-LUNYA ARTÍSTICA, que en lo successiu s'abs-tingan d'abonar á l'antigua Empresa del periódich l'import de subscripció corrent, ja que desde mitjans del passat Desembre la publicació corre á càrrech exclusiu de la EM-PRESA NOVA, quina, segons escriptura, no 's fá solidaria de cap dels compromisos contrets, anteriors al 15 del esmentat Desembre de 1902.

*
**

Estém activant la encuadernació dels mol-tíssims volums de CATALUNYA ARTÍSTICA (any 1902), quinas tapas quedarán en breu termina-das. En el lloch de cada tomo els senyors sus-criptors y demás colleccionistas hi veurán mar-cadas las initials de sos noms en lletres daura-das.

Els que desitjin possehir encuadernat el vo-lúm, poden passar per aquesta Administració, carrer de Sant Pau, 8, pral., y mitjansant el preu de 2 pessetas se 'ls hi encuadernará.

Correspondencia literaria

Joseph Misser (St. Vicents de Llanvaneras): Ja devia enterrar-se per carta particular que'ls dos treballs havían perdut la oportunitat cuan els vàrem rebrer.—*R. Campmany y Ayné*: S' haurà de retocar molt, pero procurarém complaure'l.—*Frederich Sala* (Sallent): No 'ns acaban de satisfèr. Envihi altres treballs.—*Rigol de Frontaura*: Francament trobo qu'es fluixa la "Tardorencia".—*Esteve Palau* (Albí): La seva poesia està bé, pero no vá poguerse inquirir en el número a que anava destinada. Envihi altràs composicions.—*J. Marsal*: Es bastant fluix.—*Francesch Colomer* (Sabadell): Arrivà tart.—*Joaquím Rosselló Roura*: Deixo en cartera alguns de sos derrers treballs.—*J. Montablia*: ¿Vol fer el favor de passar per aquesta Redacció cualsevol vespre y parlarem?—*Joseph Pascual* (Sallent): Vareig trobarho poch persuassiu.—*Antoni Benazet* (Sitges): Per ara no'n surt gayre triomfant. Estudihi forsa y ab el temps ¡qui sab!...—*Jascinto Fornaguera*: Procuri cuydar mes el metre en sas poesías, puig d'aixó 's ressenten totas las de vosté.—*F. Agirragal A.*: Faré els possibles pera complaure'l.—*S. R. Ribas d' E. C.* (Sabadell): La seva "sorpresa" ens n'ha produhit més á nosaltres, pero no d' admiració.—*Francisco X. Vergés*: Provi de fer un altre trevallet.—*Frederich Gomes* (Cervera): Se coneix que vosté ha llegit ó ha sentit

l' "Anyorament" del gran Clavé.—*Joseph Clapés y Sureda* (Girona): La poesieta adoleix de molts defectes de rima.—*A. Vallbona Montaner* (Tarragona): La carta per llarga no va cábrehi. Guardo la poesia.—*M. Figueras*: Es fluix.—*Ll. Manau*: Avuy vá l' articlet; las derreras poesías no'm resultan.—*Agustí Nicolau*: No 'ns acaba de agradar.—*S. P. Goncer*: Del cuento se'n podria treurer molt partit si en ell hi concretés vosté el pensament sense diluirlo y accentuant més la causa de la cura Probiho.—*Joseph Bisdomini Baldà*: Es descuydada la rima.—*Jaume Ros*: Te bastants defectes.—*J. Tomás y Biscamps*: Ho publicarem.—*Olaquer Massip*: Ja veurá algún trevall.—*Joan de la Creu Palmario*: Veurém si retocantia podrá anar.—*Emili Graells*: Potser ho siga un xich massa de "ràpida". S'hi hauria pogut esplayar molt mes, francament.—*Raul M.ª Mir*: En el n.º 76 del any 1901 vàrem publicar una traducció del mateix assumpto. De totas maneras gracias per la bona intenció.—*Xavier Gambús* (Reus): Aquesta vegada ho trobém fluix.—*Ll. T. y N.* (Olot): Si li haig d'esser franch m' agradan més altres treballs de vosté. Envihi de nous que vull servirlo.—*J. Serra Jalencas*: M' agrada mes el dibuixet que la "semblansa". Faré per maneras de complaure'l.—*Lluís Matas y Carré*: Ab "Llum y sombra" hi queda en cartera un'altra de las composicions qu' envia novament.—*Amadeu Poria*: Hi ha algún vers defectuós. Mirarem de esmenarlo.—*D. R. (Vich)*: Es descuydada.

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona

CATALUNYA ARTÍSTICA

EN SOS NÚMEROS ORDINARIS PUBLICA:

16 planas de text degut als millors prosistas, poetas y crítichs regionals.— 8 de folletí literari.— Gravats de notables artistas.

Confecciona sovint números extraordinaris.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: BARCELONA, trimestre 2 pessetas.—Restant de Catalunya y tota Espanya: Mitj any 4 pessetas.

EXTRANJER, un any 12 franchs.—AMÉRICAS, 14 franchs.—NÚMERO ATRASSAT, 20 céntims.

ANIS DEL MONO

es l'únich Anis que obté 'ls primers premis en totas las EXPOSICIONS UNIVERSALS y que s'exporta á tots els pahissos del mon.

VICÉNS BOSCH ❀ ❀ ❀ BADALONA

Dipósit, Banys Nous, 15 - BARCELONA

SUCURSAL PRINCIPAL

Exposició Fabril y Artística

36, Fernando VII, 38

BARCELONA

MÁQUINAS

SINGER

PERA CUSIR

SUCURSALS:

Riera Baixa, 2 y Hospital, 84, Barcelona.
Carretera Real 42, Sans
Mayor, 91, Gracia
St. Antoni, 27 bis, Barcelona
Plassa del Mercat, 22
Sant Martí de Provençals.

Demani's el Catàlech il·lustrat que's dona de franch

JOCHS DE CARTAS COMAS

DE FIL BEN FI Y D'UNA FULLA

de la fàbrica moguda per electro-motors de Successors de S. COMAS y RICART

➤ **A. COMAS (s. en c.)** ➤

Barcelona, Ronda de Sant Pere, 4.—Fundada en 1797

MARCAS LAS MAS ACREDITADAS DE LA PENÍNSULA, EXTRANJER Y ULTRAMAR
EL CIERVO y MANOC — EL LEON, de J. Samsó — EL PERIQUITO, de J. Massó

Classes superiors y especials pera el PANGUINGUE (Filipinas)

Varietat en classes y preus desde 6 à 66 pessetas la grossa

Teléfono, 1078 Direcció telegràfica SAMOCA

Xocolateria

Restaurant

DEL **LICEU**

Rambla del Centre, 3

LA CATALANA

Societat de segurs contra incendis á prima fixa
37 anys d'existencia

GARANTIAS

Capital social Ptas. 5.000.000
Primas y reservas 13.294.501'73 } 18 294.501'73

Capitals assegurats en 31 Desembre 1901: Ptas. 1.358.132.423'53

Fondos col·locats en immobles situats á Barcelona y valors de major garantia

Sinistres satisfets 6.283 que importan 7.632.260'39 pessetas

Domiciliada á Barcelona: Dormitori S. Francesch, 5

Representacions en totes las provincias d'Espanya

CAMISERIA Y CORBATERIA

DE

JAUME SANS

Boqueria, 32, Barcelona

Especialitat en las
camisas á mida

PREUS ECONOMICS

Gran Fábrica de Productos Refractaris y de Grés

M. CUCURNY

PROPIETARI DE LAS MINAS DE TERRAS REFRACTARIAS

Fabricació de mahons refractaris y de pessas de totes mides
y formas segons croquis.—Venda de terras refractarias.

FÁBRICA:
Bordeta, Teléfono 3277

DESPATX:
Primpesa y Cotoners, 6
Teléfono 1647—Barcelona

Oli ambari de fetje de bacallá

★ **GORGOT**

Instalacions ab l'aparell Auto-
métrich sistema Ponces, ab
patents á Europa y América.

Primera Medalla d'Or en
la Exposició de París de 1900.

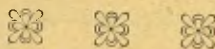
Il·luminació d'habitacions, ta-
llers, fàbricas y poblacions.

GAS ACETILÉ

COSTA Y PONCES (S. en C.) Pau de la Ensenyansa, 2. - Barcelona
Teléfono 561—Telegramas "Costaponces" Barcelona

Antigüetats

de

RIDAURA

Compra y venda

Escudillers, 6 - Barcelona

NO TE RIVAL, y's garan-
tisa la seguretat, aixís com el
máxim de producció que pot donar el carbure. Gran producció en aparells de poch volum. No feu instalacions sens demanar avans el catàlech, detalls y preus que's proporcionan á correu seguit.